

Een volwaardige bibliotheek in Horst aan de Maas

SP

Voorwoord

‘Een gezonde gemeente’. Dat is een veel gebezigde term tegenwoordig en een die op verschillende manieren ingevuld en uitgelegd kan worden. Wij als SP’ers denken hierbij, in willekeurige volgorde, aan een omgeving waarin het goed wonen is, waar kinderen ruimte krijgen om te spelen, de lucht schoon is, er scholen zijn voor de ontwikkeling van onze jeugd, jong en oud de gelegenheid krijgen om te recreëren in mooi groen voorzien van fiets- en voetpaden, mensen van elders welkom worden geheten, het verenigingsleven ondersteund wordt, er steun wordt geboden aan mensen in kwetsbare situaties, en er voldoende en kwalitatief goede sport- en beweegvoorzieningen zijn. De lijst is bij lange na niet compleet. Hoort een bibliotheek hier ook bij? Daarop antwoordt de SP met een volmondig ‘ja’. Als er één instelling is die publieke toegang tot informatie en cultuur geeft en dus kan bijdragen aan een gezonde ontwikkeling is het de bibliotheek wel. In onze huidige tijd is er veel veranderd op gebied van informatievoorziening. Dit heeft natuurlijk ook consequenties voor het bibliotheekwezen.

In dit rapport gaan we onderzoeken hoe belangrijk onze burgers het hebben van een bibliotheek vinden. We duiken in de bibliotheekwet waarin onder andere de functies van de bibliotheek staan vastgelegd. En we brengen verslag uit van de handtekeningactie ‘Handen af van de bieb’ en de daaraan gekoppelde enquête.

Bart Cox
Wilma Kurvers

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inhoudsopgave	2
Aanleiding	3
Functies van de bibliotheek	4
Handtekeningactie en enquête	5
Conclusies	8
Bijlage: enquêteformulier	9

Aanleiding

De bibliotheek in Horst bevindt zich in zwaar weer. Enige tijd geleden werd in een raadsvergadering al besloten dat er geen uitbreiding komt van de benodigde subsidie om de faciliteiten op peil te houden.

Verplaatsing uit De Librije lijkt voor de hand te liggen in verband met de hoge huurkosten. Verhuizing naar het nog te verbouwen Gasthoês zou een optie kunnen zijn. Maar uit de plannen voor de verbouwing van 't Gasthoês mag je concluderen dat er amper iets van een bibliotheek overblijft. De oppervlakte van de publieksruimte zal van de huidige 1100 m² met meer dan de helft afnemen naar minder dan 500 m² waardoor het moeilijk zal worden om aan de wettelijk voorgeschreven functies van een bibliotheek te voldoen. (*zie 'Functies van de bibliotheek', pagina 4*)

Het is niet de eerste keer dat de bibliotheek inzet is van debatten over bekostiging en huisvesting. Wellicht herinnert de lezer zich nog de discussie van meer dan 10 jaar geleden over verhuizing en/of nieuwbouw waarna uiteindelijk voor de laatste – en tevens dure – optie werd gekozen om de bibliotheek onder te brengen in het appartementencomplex De Librije.

Voor de SP is het niet zozeer een discussie over besteding van gemeenschapsgeld. Het gaat hier over het belang dat gehecht wordt aan een instelling die – ons inziens – van grote culturele waarde is en derhalve onlosmakelijk verbonden is aan een gezonde gemeente.

Meer dan voldoende aanleiding voor de SP Horst aan de Maas om te horen of de inwoners van Horst aan de Maas een fysieke bibliotheek en haar functies ook zo belangrijk vinden. Dat hebben we gedaan via een handtekeningenactie en een enquête waarmee we de straat op zijn gegaan.

Functies van de bibliotheek

Allereerst een aantal passages uit 'Grijp de kansen van de nieuwe bibliotheekwet'

'De bibliotheekwet, voluit Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob), is op 1 januari 2015 van kracht geworden. De Wsob geeft het kader waarbinnen het bibliotheekwerk gedaan moet en kan worden... De verantwoordelijkheid voor het bibliotheekwerk moet blijven waar het volgens de minister van OCW primair hoort, namelijk bij de lokale overheden en de branche.

De wet stelt opnieuw vast wat het doel is van de openbare bibliotheek, namelijk het geven van publieke toegang tot informatie en cultuur.

De vijf functies van de openbare bibliotheek

In de wet wordt geformuleerd welke vijf functies een openbare bibliotheek heeft:

- a]** ter beschikking stellen van kennis en informatie;*
- b]** bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;*
- c]** bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;*
- d]** organiseren van ontmoeting en debat;*
- e]** laten kennis maken met kunst en cultuur.*

Als niet alle vijf functies worden uitgevoerd, is een instelling geen openbare bibliotheek in de zin van de wet, en kan zo'n bibliotheek uitgesloten worden van het netwerk.'

In de huidige opzet van de bibliotheek Horst wordt er invulling gegeven aan die functies – naast het uitlenen van boeken en overig materiaal – door bijvoorbeeld ruimte te bieden om taallessen te geven aan laaggeletterden (Nederlanders en anderstaligen); het bevorderen van lezen en informatievaardigheden voor de jeugd; het organiseren van lezingen en debatten over maatschappelijke zaken; het bieden van werkplekken voor scholieren, studenten en zzp'ers; het kennis laten maken met kunst en cultuur via onder andere exposities. En er kan ook rustig gebruik gemaakt worden van het aanbod aan kranten en tijdschriften.

Handtekeningenactie en enquête

Eind februari zijn er in een paar dagen tijd 511 handtekeningen opgehaald ter ondersteuning van de actie 'Handen af van de Bieb'. De SP heeft een paar uur in het centrum van Horst aan het Lambertusplein handtekeningen opgehaald en is ook een paar uur te gast geweest in de bibliotheek zelf waar de bezoekers de gelegenheid kregen hun steun te onderstrepen middels het zetten van een handtekening.

We hebben gekozen voor deze twee plekken – op straat en in de bibliotheek – omdat we daarmee zowel de algemene opinie als de opinie van de gebruiker konden peilen. Het bleek dat de meningen van beide groepen vrijwel overeen kwamen. Nogal wat mensen spraken hun bezorgdheid uit over de voorgenomen plannen ten aanzien van de bibliotheek en konden ook niet begrijpen dat er met een dergelijke instelling zo werd omgesprongen.

Naast de handtekeningen zijn er 200 enquêtes 'De bibliotheek: een veredelde boekenkast?' ingevuld. Op het enquêteformulier stonden de verschillende functies die de bibliotheek momenteel uitoefent toegelicht, waarna er een viertal vragen volgden. *(zie voor de complete enquête de bijlage op pagina 8)*

Onderstaand worden per vraag de antwoorden in aantallen en percentages weergegeven.

1. **Vindt u dat de bibliotheek de (beschreven) taken allemaal uit moet voeren?**

Ja	169x	85 %
Nee	30x	15 %

De volgende functies (die momenteel door de bibliotheek Horst worden uitgevoerd) stonden bovenaan de enquête vermeld. Tussen haakjes staat het aantal geënquêteerden dat bij *Nee* aangaf dat deze functie niet per se door de bieb uitgevoerd hoeft te worden.

(-) Uitlenen van boeken, CD's, DVD's en andere materialen.

(8x) Organiseren van taallessen aan mensen die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen.

(7x) Bieden van werkplekken aan bijvoorbeeld studenten en zzp'ers die rustig willen studeren en/of werken.

- (3x) Bevorderen van lezen en informatievaardigheden voor de jeugd tot en met 18 jaar.
- (8x) Organiseren van cursussen voor verbetering van digitale vaardigheden (DigiD, tablet, smartphone, e-reader en dergelijke) en Belastingspreekuur.
- (16x) Organiseren van lezingen en debatten over allerlei maatschappelijke zaken.
- (12x) Kennis laten maken met kunst en cultuur, door onder andere Exposities.
- (4x) Mogelijkheid bieden aan mensen om kranten en tijdschriften te lezen en/of de bibliotheek als ontmoetingsplek te gebruiken.

2. *Vindt u dat deze taken in het nieuwe Gasthoës net zo goed uitgevoerd kunnen worden als in de Librije, op een kleine 500 m² i.p.v. de huidige ruim 1100 m²?*

Ja	33x	17 %
Nee	150x	75 %
Geen mening	17x	8 %

3. *Vindt u dat er geschoold personeel nodig is?*

Ja	180x	90 %
Nee	7x	4 %
Geen mening	13x	6 %

14 mensen (onder Ja- en Nee-stemmers samen) voegen eraan toe dat een combinatie van vrijwilligers en professionals mogelijk moet zijn.

4. *Vindt u dat we de bibliotheek in Horst wel kunnen missen?*

Ja	4x	2 %
Nee	192x	96 %
Geen mening	4x	2 %

Sommige geënquêteerden voegden nog een opmerking toe aan de enquête, die we u niet willen onthouden:

'Toen in de kleine dorpen de bibliotheken sloten, dacht ik 'we krijgen er één grote bibliotheek voor terug met een groter assortiment. Niets is minder waar! Ik vind het een verarming.'

'De bieb moet meer ruimte krijgen en meer geld.'

'Kennis is belangrijk.'

'Wellicht kan het toch allemaal wat kleiner.'

'Andere bibliotheken in gemeente zijn al gesloten (Sevenum en Grubbenvorst). Je mag dan verwachten dat er een bieb overblijft met groter assortiment. Niets is minder waar! Dit is een verarming'

'Meer op projectbasis doen. Boeken rechtzetten kan een vrijwilliger ook doen. Moet de bieb zich niet opnieuw uitvinden? In ieder geval meer laten zien wat er gedaan wordt.'

'Alternatieven voor 't Gasthoês zijn nog onvoldoende onderzocht.'

'Bieb zou een kloppend hart moeten zijn, geen stoffige bedoening.'

'Een bieb hoort ook bij 'Gezondste regio'.

'Wellicht kun je de bieb ook verhuren om inkomsten te krijgen.'

'De ruimte in 't Gasthoês lijkt me krap, maar als dat de enige oplossing is om de bieb te behouden, oké.'

'Het is belangrijk dat een gemeenschap investeert in kennis van haar inwoners. De bieb is daar een essentieel onderdeel van. Ook met het oog op integratie is het belangrijk dat er cursussen aangeboden kunnen worden en dat mensen blijven wonen. Goede werkplek voor leerlingen, studenten en zzp'ers. Bij een gezonde regio hoort een gezonde levendige bieb ook voor de toekomstige generatie. Bieb als kloppend hart i.p.v. stoffige boekenkast.'

'Alternatieven zijn onvoldoende onderzocht.'

'Het is een grof schandaal hoe de politiek met de bieb omgaat !'

Conclusies

De uitkomst van de enquête en grote steun blijkens de hoeveelheid handtekeningen sterkt de SP in haar standpunt dat er tenminste één volwaardige bibliotheek in Horst aan de Maas moet blijven. Met het schrappen van de bibliotheken in Sevenum en Grubbenvorst is er ons inziens een verschraling ontstaan en is de bereikbaarheid voor een groot aantal mensen ook minder geworden. We mogen niet toestaan dat er in onze gemeente in de grootste kern geen volwaardige bibliotheek meer aanwezig is.

Een euro kun je maar één keer uitgeven. Dat is duidelijk. Maar er moeten ook keuzes gemaakt worden. Kijkend naar nut en noodzaak lijkt ons een bibliotheek een must voor een gemeente die zich graag als de 'gezondste' in de regio wil profileren. We pleiten ervoor dat er naar andere opties gekeken wordt waar het de bibliotheek betreft, of dit nu in 't Gasthoês is of elders in Horst.

Dit rapport is samen met de handtekeningen aangeboden aan college en de gemeenteraad van Horst aan de Maas.

SP Horst aan de Maas

Maart 2019

Bijlage: Enquêteformulier

De bibliotheek: een veredelde boekenkast?

Functies van de huidige bibliotheek in Horst:

1. Het uitlenen van boeken, CD's, DVD's en andere materialen
2. Het organiseren van taallessen aan mensen die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen
3. Bieden van werkplekken aan bijvoorbeeld studenten en zzp'ers die rustig willen studeren en/of werken
4. Bevorderen van lezen en informatievaardigheden voor de jeugd tot en met 18 jaar
5. Het organiseren van cursussen voor verbetering van digitale vaardigheden (DigiD, tablet, smartphone, e-reader en dergelijke) en Belastingspreekuur
6. Het organiseren van lezingen en debatten over allerlei maatschappelijke zaken
7. Het kennis laten maken met kunst en cultuur, door onder andere exposities
8. De mogelijkheid bieden aan mensen om kranten en tijdschriften te lezen en/of de bibliotheek als ontmoetingsplek te gebruiken

Vindt u

- dat de bibliotheek deze taken allemaal uit moet voeren? Ja/Nee
Indien nee, wat zou er mogen vervallen?
.....
- dat deze taken in het nieuwe Gasthoes net zo goed uitgevoerd kunnen worden als in de Librije, op een kleine 500 m² i.p.v. de huidige ruim 1100 m²? Ja/Nee
- dat hiervoor geschoold personeel nodig is? Ja/Nee
- dat we de bibliotheek in Horst wel kunnen missen? Ja/Nee